

Fotó Workshopok

Nyugat-Tibetben és Rajasthanban

Juhász Balázs és Szabó Zoltán, a két ismert India fotográfus szakmai vezetésével, kincseket hozhatsz haza...képekben, lélekben.

Ladakh 2013. október

3+1 dolgot ígérünk:

Mesés képeket: a világ tetején, a Csoma-járta Tibet fantasztikus diszletei között fotózhatsz és fotózni tanulhatsz.

Adrenalin: átkelünk a Föld legmagasabb autózható hágóján, részesei leszünk egy buddhista kolostori fesztiválnak, kipróbáljuk a sós jakvajás teát és belekóstolunk a magashegyi trekkingezésbe is.

Megvilágosodást: tibetológus kísérőnktől választ kaphatsz arra, amit mindig is tudni akartál a buddhizmusról.

+el fog állni a lélegzeted!

Rajasthan

2013. november

Idén újra bevesszük magunkat tízezernyi tevé közé a Pushkari vásárba, megmerítkezünk Jodhpur mesebelien kék óvárosában, Vrindavan zarándokainak hömpölyében és Jaisalmer homokkőből kifaragott, aranyló sikátoraiban. És persze fotós témánk lesz a Taj Mahal, ahonnan kevesen ismerik.

BHOPÁK

A THAR-SIVATAG ÉNEKMONDÓI

Az őszi sűrű időszak. Évszázadok óta ekkor rendezik Erdély peremén a feketetői vásárt, s ez több mint 20 éve kihagyhatatlan programom. Ám körülbelül ugyanekkor zajlik a pushkari, hatalmas tevévásár is. Régóta terveztem, hogy meglátogatom, s most már nem odázhattam tovább. Ráadásul a vásárra nagy létszámban érkeznek rebári tevépásztorok is, akiket mellesleg régóta fényképezek India Gujarat és Rajasthan államaiban.

PAPU RAM BHOPA – fején 9 méter hosszú, színes turbán, fülében arany fülbevaló, hátán hangszere: a ravanetta

Mikor egy kora esti órában a pushkári bazár főutcájáról letérve a szent tó felé tartottam, a sarkon befordulva szinte összeütköztem egy sudár, barátságosan mosolygó, turbános férfival. Szemünk összevillant, én is elmosolyodtam, s éreztem, ez már megint nem lehet egy véletlen találkozás. Előbb-utóbb mindig a zenészeket keresem – bárhová vetődjek is a világban.

Ott állt előttem, vállán hangszerével, kezében egy másikkal, barátságosan üdvözölve az idegent. Akkor ő már hazafelé gyalogolt, de megbeszéltünk egy találkozót másnap délutánra, a tó partjára.

Papu Ram Bhopa

Szokatlanul pontos volt. Letelepedtünk a part menti lépcsők melletti, alacsony falra, s elkezdte felhangolni hegedűszerű hangszerének számtalan, zengő húrját. Végül a dallamét is hozzáigazította. A ravantát rövid, íves vonóval szólaltatják meg; a vonó kárával ellentétes oldalára, a felső ficakba apró zergők sora van felfűzve, s ezek az ütemes, finom, alig észrevehető rángatásra ritmust szolgáltatnak a dallam alá.

Bekapcsoltam a hangrögzítőt, és elkészítettem az első fényképeket. Amikor néhány ének felvételét befejeztük, már alkonyodott. A nap is utolsó sugarait küldte a tó sima tükreire, s így be kellett fejeznie a muzsikát: helyi szabály ez, s szemben ve-

lünk, a tó túlsópartján is elnémultak a dobok, melyek minden este vad ritmusukkal segítették a napot isteneknek tetsző módon bevégezni.

A 37 éves Papu Ram Bhopa a rajastháni vándor énekmondó bhopák kasztjából való. Feleségével, Sony Devi Bhopival és 6 gyermekével a városon kívül, a sivatag bejártánál, a „Dzsungelben” rongyokból, lombokból, ágakból, műanyag zsákokból összetákoltsátrokban él. Másnap reggelre szeretettel meghívna otthonukba.

Papunak indulnia kellett, mert őt mint családfenntartót – aki egész nap a város utcáit járva próbálja családjának a betevő falatra valót összemuzsikálni – már epedve várják otthon.

BHOPA FÉRFI BOKÁIG ÉRŐ, VÖRÖS KAFTÁNBAN MUZSIKÁL,

felesége fátyol alá rejtve énekel a vásártér szélére épített otthonuk előtt (lent)

PUDZSA – REGGELI HÁLAADÁS

a virágfűzérrel feldíszített házioltár előtt. Bal oldalon a fának támasztott, feltekert Phad (jobbra lent)

A HOSSZÚ VÁSZN KIBONTÁSÁKOR előbukkan Pabudzsi maharadzsa élettörténete a Phadra festve

PABUDZSI DZSÁGRÁN (PABUDJEE JAAGRAN)

Egy vagy több éjszakán át tartó szertartás, melyben a bhopa nem csak énekel és zenél feleségével a Vászonnal, hanem egyben a ceremóniát vezető pap szerepét is betölti. Maga a Pabudzi Dzságrán egy szájhagyomány útján megőrzött, generációkon keresztül továbbadott hősköltemény. A 4000 soros teljes eposz előadásához 5-ször 8 órára, azaz éjszakára van szükség, ugyanis a ceremóniát mindig röviddel alkonyat után kezdik, s a hajnal beköszöntével, egy utolsó imával be kell fejezniük.

Az utcára szorulva

A bhopák valaha a maharadzsa énekmondó zenészei voltak, majd a helyi és környékbeli híreket, fontos eseményeket énekelték meg, s adták tudtára az újságot olvasni nem tudó, kíváncsi közönségnek. Ezt a szolgáltatást pedig néhány rúpiával jutalmazták. Nap-

jainkra a pénzszerzés, a megélhetés efféle lehetősége megszűnt. Már nincs rájuk szükség, hiszen az információáramlás gyökeresen átalakult.

A városi utcákat és forgalmasabb helyeket járják, turistáknak próbálnak saját készítésű hangszereket, esetleg CD-ket eladni vagy muzsikálni – több-kevesebb sikerrel. Az ide látogató külföldiek 99%-a mindezt alig értékeli, hiszen nem ismerik a helyi zenét, s nem érzik, hogy e zenészek milyen zenei tradíciók megőrzői-átmentői. Jóllehet, sok látogató számára az indiai utca gyakran igencsak fárasztó hely, gyorsan túltelítődhetünk az ingergazdag helyzetektől, ám az elutasításnak a legkülönlegesebb dolgok is áldozatul eshetnek. A turisták legtöbbször rémült ábrázattal, fejvesztve menekül, mikor Papu ragyogó arccal, csillogó szemmel megpróbálja felajánlani nekik az egyik legarchaikusabb rajastháni zenei stílus meghallgatását – néhány rúpia reményében. Sokan oda se mernek pillantani a rémültől, hogy valaki ismeretlenül csak úgy leszólítja őket. Persze vannak, akik meghallgatják, de eszük ágában sincs a zsebük mélyére nyúlni.

BOKALÁNCOT ÁRULÓ, éneklő bhopik a pushkári tevévásárban

A Phad dalnokai

Az énekeket s a mesterséget apjától, nagypapjától és nagybátyjaitól tanulta-örökölte. Ők még rendszeresen jártak előadni az uralkodói udvarokba s az egyszerű falvakba is a „Vászonnal”, a Phaddal, melyen a hős mártír Pabudzi maharadza élettörténete szerepel, művészen felfestve (ami ma az év legnagyobb részében az elkerített házioltár-szekcióban, a fa alatt várja a jobb idők eljövetelét).

A rajastháni világban mély tisztelet övezi Pabudzit, s ez különösen igaz az állattartó raika és rebari törzsekre, mivel az ő vagyonuk, gazdagságuk a lábajóság: tevék, szarvasmarhák, bivalyok, juhok, kecskék. Számukra valósággal létfontosságú Pabudzi maharadza támasza. Ha megbetegszik a jószág, hozzá imádkoznak: füstölőket, olajmécseket gyújtanak, majd az oltárról a hamut vizes edénybe teszik, és azzal hintik be a beteg állatokat, azok pedig Pabudzi áldásával meggyógyulnak.

Amennyiben ez nem segít vagy nagyobb jár-

PAPU FELESÉGE, SONY DEVI BHOPI ÉS NŐVÉRE a konyhában csajjt főznek saját, házi kecsketejéből a vendégeknek

vány, szerencsétlenség üti fel a fejét egy közösségben, a bhopákat hívják segítségül, s ők jönnek a hosszú, mobil vászonnal, a Phaddal. A nomádok világában ez a „mozgó templom” fogalmával egyenlő. Mivel Pabudzi hívei félnomád pásztrok, s az állatok miatt nem tudják megoldani a templomba járást, ezért a templomot rendelik helybe, amikor különös szükségük van az istenek segítségére.

Papuk ma már évente csak egyszer-kétszer járnak a tevépásztor rebarikhoz és raikákhoz énekelni-zenélni, néha tevéket vagy más állatokat gyógyítani zenéjük s tudományuk segédelmével. Ám kizárólag ebből igen keserves lenne a megélhetés.

SZÖVEG ÉS KÉP: KÁSA BÉLA

A CIKK MEGJELENÉSÉNEK TÁMOGATÓJA AZ STA TRAVEL – STATRAVEL.HU

Ha a cikk felkeltette érdeklődését, az STA Travelnél kedvező árú repülőjegyeket talál, megbízható és olcsó szállásokat foglalhat, számos kaland- és felfedezőútra közül választhat – és a CareMed biztosítást se felejtse el!